

IZVRŠNI ODBOR

Broj: 21850/2024

Šifra: PRA - 048

Verzija: 1

Datum: 02.09.2024. godine

Status: Usvojeno

PRAVILNIK

**Kategorizacija klijenata Odeljenja za brokersko-dilerske poslove ALTA banke
A.D. Beograd**

Beograd, septembar 2024. godine

Na osnovu člana 191. Zakona o tržištu kapitala ("Sl. glasnik RS", br. 129/2021), člana 7-11. Pravilnika o pravilima postupanja investicionog društva prilikom pružanja usluga i člana 33. stav 3 tačka 14) Statuta ALTA banke a.d. Beograd (prečišćen tekst) od 20.05.2024. godine, Izvršni odbor ALTA banke a.d. Beograd na 112. sednici koja je održana dana 02.09.2024. godine usvojio:

PRAVILNIK

Kategorizacija klijenata Odeljenja za brokersko-dilerske poslove ALTA banke AD Beograd

SADRŽAJ

1. OPŠTE ODREDBE
2. VRSTE KLIJENATA
3. PROFESIONALNI INVESTITOR
4. MALI INVESTITOR
5. KVALIFIKOVANI INVESTITORI
6. NAČIN PRUŽANJA USLUGA ODREĐENIM PROFESIONALNIM INVESTITORIMA
7. INFORMISANJE
8. ZAVRŠNE ODREDBE

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovaj Pravilnik Kategorizacija klijenata Odeljenja za brokersko-dilerske poslove ALTA banke ad Beograd (u daljem tekstu: Pravilnik) uspostavlja jasne i precizne smernice i procedure koje Banka primenjuje u cilju pravilnog razvrstavanja svojih klijenata u odgovarajuće kategorije. Ovim se Pravilnikom uređuje način na koji se klijenti razvrstavaju u određene kategorije, način pružanja usluga pojedinim kategorijama klijenata, nivo zaštite svake kategorije klijenata. Pravilnik takođe definiše obaveze Banke u pogledu informisanja klijenata, kao i procedure za promenu kategorije klijenata i ostala pitanja u skladu sa relevantnim propisima i internim pravilima Banke.

Član 2.

Banka je u obavezi da svakog klijenta obavesti o kategoriji u koju je razvrstan, nivou zaštite interesa koji mu se pruža, kao i mogućnosti da zatraži promenu svoje kategorije. Ova obaveza obaveštavanja uključuje i sve posledice koje bi promena kategorije mogla imati na nivo zaštite klijenata. Obaveštavanje se vrši putem trajnog nosača podataka, kao što su pisani dokumenti ili elektronski mediji, a sve u skladu sa važećim zakonskim i internim aktima Banke.

Član 3.

Ukoliko Banka utvrdi da neki klijent više ne ispunjava kriterijume za kategoriju u koju je prethodno bio razvrstan, dužna je da preduzme odgovarajuće korake kako bi klijent bio premešten u odgovarajuću kategoriju. Promena kategorije klijenata mora biti sprovedena na način koji je transparentan i u skladu sa pravilima utvrđenim ovim Pravilnikom i relevantnim propisima.

VRSTE KLIJENATA

Član 4.

Pre nego što Banka počne sa pružanjem bilo koje investicione usluge, obavezna je da klijenta razvrsta u jednu od sledeće dve kategorije: profesionalni investitor ili mali investitor. Kategorizacija klijenata se sprovodi saglasno odredma aZakona o tržištu kapitala, a na osnovu detaljne analize podataka koji su dostupni Banci, a koji se odnose na ciljeve ulaganja klijenta, njegovo znanje i iskustvo u oblasti investiranja, kao i njegovu finansijsku situaciju.

Kategorizacija je važan proces jer utiče na nivo zaštite koji se pruža klijentima, kao i na vrstu informacija koje Banka mora obezbediti klijentima pre nego što se usluga pruži. U tom smislu, kategorizacija predstavlja ključni deo odgovornog poslovanja Banke i osigurava da svaki klijent dobije odgovarajući nivo zaštite i informacije koje su prilagođene njegovim potrebama i rizicima koje preuzima.

PROFESIONALNI INVESTITOR

Član 5.

Kao profesionalni investitor smatraju se klijenti koji poseduju neophodna znanja, iskustvo i resurse za samostalno donošenje investicionih odluka, te shvatanje rizika povezanih sa finansijskim instrumentima i uslugama koje koriste. Ova kategorija uključuje:

1. Lica koja podležu obavezi dobijanja dozvole ili nadzora od strane regulatornih tela kako bi poslovala na finansijskom tržištu. Ova lica uključuju kreditne institucije, investiciona društva, druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole, odnosno nadzora, društva za osiguranje, institucije kolektivnog investiranja i njihova društva za upravljanje, dobrovoljni penzijski fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, dileri robe i robnih derivata, drugi institucionalni investitori i drugi investitori koji se smatraju profesionalnim u skladu sa propisima Evropske Unije.
2. Pravna lica koja ispunjavaju najmanje dva od sledećih kriterijuma:
 - Ukupna imovina iznosi najmanje 20 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti po zvanučenom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
 - Godišnji poslovni prihod iznosi najmanje 40 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti po zvanučenom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije;
 - Sopstveni kapital u iznosu od najmanje 2 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti po zvanučenom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.
3. Državni entiteti, kao što su Republika Srbija, autonomne pokrajine, i jedinice lokalne samouprave, kao i druge države ili nacionalna i regionalna tela, Narodna banka Srbije i centralne banke drugih država, međunarodne i nadnacionalne institucije, kao što su Međunarodni monetarni fond, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i druge, slične međunarodne organizacije.
4. Ostali institucionalni investitori čija je osnovna delatnost ulaganje u finansijske instrumente, uključujući lica koja se bave sekjuritizacijom sredstava ili drugim transakcijama finansiranja.

Banka može, na zahtev klijenta, omogućiti da profesionalni investitor dobije viši nivo zaštite, odnosno tretman koji imaju mali investitori. U tom slučaju, profesionalni investitor mora biti svestan posledica ovog izbora i preuzeti odgovornost za svoju odluku.

Član 6.

U situaciji kada je klijent kategorizovan kao profesionalni investitor, Banka je obavezna da ga obavesti o tome pre nego što počne pružanje usluga. Banka mora jasno staviti do znanja klijentu da će biti tretiran kao profesionalni investitor, osim ukoliko se drugačije ne dogovore. Banka je takođe obavezna da informiše profesionalnog investitora o mogućnosti da zatraži viši nivo zaštite svojih interesa u svakom trenutku, posebno ako klijent smatra da nije u stanju da adekvatno proceni ili upravlja rizicima povezanim sa određenim investicijama.

Viši nivo zaštite interesa se obavezno pruža kada Banka sa profesionalnim investitorom zaključi ugovor u pisanoj formi kojim se precizira da profesionalni investitor ne želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, a takav ugovor mora jasno da odredi da li se odnosi na jednu ili više usluga, odnosno transakcija ili na jedan ili više vrsta proizvoda odnosno transakcija.

Član 7.

Banka može, na osnovu pažljive procene, tretirati kao profesionalne investitore i one klijente koji nisu eksplicitno navedeni u članu 5 ovog Pravilnika, ukoliko se proceni da poseduju dovoljno znanja i iskustva za donošenje samostalnih investicionih odluka. Ova procena uključuje proveru da li klijent ispunjava najmanje dva od sledeća tri kriterijuma:

1. Investitor je obavio značajan broj transakcija na relevantnim tržištima, uz prosečnu učestalost deset transakcija po kvartalu u toku poslednja četiri kvartala,
2. Veličina finansijskog portfolija klijenta prelazi 500.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, uključujući gotovinske depozite i finansijske instrumente.
3. Investitor radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje predviđenih finansijskih transakcija i usluga.

Kada se radi o pravnim licima, procena znanja i sposobnosti vrši se za lice koje je ovlašćeno da obavlja finansijske transakcije u ime tog pravnog lica.

Klijenti koji su tretirani kao profesionalni investitori na lični zahtev mogu se odreći višeg nivoa zaštite koju podrazumeva njihov status u skladu sa sledećom procedurom:

- 1) klijent u pisanom obliku obaveštava Banku da želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, u odnosu na sve ili na neku pojedinačnu investicionu uslugu, odnosno transakciju ili za određenu vrstu transakcije, odnosno proizvoda;
- 2) Banka je dužna da nedvosmisleno i u pisanoj formi upozori profesionalnog investitora o zaštiti interesa i pravu na obeštećenje, koje ovim putem može da izgubi;
- 3) profesionalni investitor je dužan da u posebnom dokumentu, koji je odvojen od ugovora, izjavi da je svestan posledica gubitka zaštite. Pre nego što usvoji zahtev klijenta za odricanje od višeg nivoa zaštite, banka preduzima sve razumne mere kako bi osiguralo da klijent koji zahteva da bude tretiran kao profesionalni investitor ispunjava za to propisane uslove.

MALI INVESTITOR

Član 8.

Mali investitor je svaki klijent koji nije razvrstan u kategoriju profesionalnog investitora. Ova kategorija obuhvata većinu klijenata Banke, a njima se pruža najviši nivo zaštite, što podrazumeva obimnije informisanje o rizicima, detaljnije objašnjenje usluga i proizvoda, kao i postupanje Banke u najboljem interesu klijenta.

Mali investitori su klijenti koji možda nemaju dovoljno znanja ili iskustva u oblasti investiranja, te im je potrebna veća pažnja i dodatne informacije kako bi mogli doneti informisane odluke. Banka je dužna da ovim klijentima pruži sve potrebne informacije na jasan i razumljiv način, prilagođen njihovom nivou znanja i iskustva.

Član 9.

Ukoliko mali investitor želi da bude tretiran kao profesionalni investitor, može podneti pisani zahtev Banci za smanjenje nivoa zaštite. Banka tada procenjuje da li klijent poseduje dovoljno znanja i iskustva za samostalno donošenje investicionih odluka i pravilno upravljanje rizicima. Ako Banka utvrdi da su ispunjeni uslovi, klijent će biti premešten u kategoriju profesionalnih investitora, uz potpisivanje odgovarajućeg ugovora ili aneksa postojećeg ugovora. U svakom slučaju, klijent mora potpisati izjavu da je svestan posledica gubitka nivoa zaštite.

Ova procena uključuje proveru da li klijent ispunjava sledeće uslove:

1. Klijent je obavio transakcije na finansijskim tržištima sa prosečnom učestalošću od najmanje deset transakcija po kvartalu u poslednjih godinu dana, sa ukupnom vrednošću od najmanje 50.000 evra po kvartalu.
2. Veličina portfolija klijenta prelazi 500.000 evra, uključujući finansijske instrumente i gotovinske depozite.
3. Klijent radi ili je radio najmanje godinu dana u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtevaju poznavanje ulaganja u hartije od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata.

Banka zadržava pravo da odbije zahtev klijenta za promenu statusa, ukoliko proceni da klijent ne ispunjava neophodne kriterijume ili ukoliko smatra da bi promena statusa mogla negativno uticati na interese klijenta.

KVALIFIKOVANI INVESTITORI

Član 10.

Kvalifikovani investitori su lica ili subjekti koji ispunjavaju uslove propisane Zakonom o tržištu kapitala, i koji su prema tom zakonu razvrstani kao profesionalni investitori. Ova kategorija investitora obuhvata pravna lica ili druge subjekte koji su aktivno uključeni u investiranje na tržištima kapitala, i koji su zbog svoje veličine, stručnosti ili prirode poslovanja, klasifikovani kao kvalifikovani investitori.

Banka je dužna da na zahtev izdavaoca hartija od vrednosti ili drugog relevantnog subjekta, saopšti kategorizaciju svojih klijenata, ali uz obavezno poštovanje zakonskih propisa o zaštiti podataka. Ovo saopštavanje se vrši u skladu sa pravilima koja regulišu poverljivost i zaštitu podataka o klijentima.

Kvalifikovani investitori, kao subjekti sa značajnim iskustvom i znanjem, mogu biti tretirani uz niži nivo zaštite u skladu sa njihovim zahtevom ili odlukom Banke, ali moraju biti jasno upozoreni na posledice takvog tretmana.

NAČIN PRUŽANJA USLUGA ODREĐENIM PROFESIONALNIM INVESTITORIMA

Član 11.

Određeni profesionalni investitori, u smislu ovog Pravilnika, obuhvataju investiciona društva, kreditne institucije, društva za osiguranje, UCITS fondove i njihova društva za upravljanje, kao i druge finansijske institucije koje podležu obavezi dobijanja dozvole ili nadzora od strane relevantnih regulatornih tela. Ovi investitori su specifični zbog svoje stručnosti i iskustva, te se sa njima postupa uz uvažavanje njihove profesionalne prirode.

Banka može sklapati transakcije sa određenim profesionalnim investitorima, a da pritom nije obavezna da primenjuje određene odredbe Zakona o tržištu kapitala, kao što su čl. 177, 179, 180, 181, 186, i 187. ZTK, pod uslovom da je sa tim investitorima postignut odgovarajući sporazum.

U poslovanju sa profesionalnim klijentima, Banka je dužna da postupa pošteno, pravično i profesionalno, uz jasnu i neobmanjujuću komunikaciju. Ovaj način poslovanja obezbeđuje da profesionalni investitori budu adekvatno informisani o prirodi i rizicima transakcija koje sklapaju, kao i o svim relevantnim aspektima poslovanja sa Bankom.

Ukoliko se određeni profesionalni investitori nalaze u jurisdikcijama koje nisu Republika Srbija, Banka priznaje njihov status u skladu sa propisima države članice u kojoj je društvo osnovano, te ih tretira u skladu sa važećim zakonodavstvom.

INFORMISANJE

Član 12.

Sve informacije, uključujući marketinške materijale, koje Banka upućuje malim ili profesionalnim investitorima, moraju biti tačne, jasne i ne smeju dovoditi u zabludu. Marketinški materijali moraju biti jasno označeni kao takvi, i ne smeju sadržati informacije koje bi mogle obmanuti klijente.

Informacije iz stava 1. ovog člana:

- 1) sadrže poslovno ime i sedište Banke;
- 2) veličina slova pri navođenju relevantnih rizika u informacijama mora biti barem jednaka veličini slova koja se pretežno upotrebljava za pružene informacije, a izgledom stranice osigurava se da je takvo navođenje istaknuto;
- 3) moraju biti dovoljne i prikazane tako da će ih verovatno razumeti prosečan klijent ili potencijalni klijent kome su one upućene ili koji će ih verovatno primiti;
- 4) ne smeju sakrivati, umanjivati niti prikrivati važne pojedinosti, navode ili upozorenja;
- 5) dosledno su predstavljene na istom jeziku u svim oblicima informacija i marketinških materijala koji se dostavljaju svakom klijentu, osim ako klijent pristane na to da informacije prima na više od jednog jezika;
- 6) ažurirane su i relevantne za korišćena sredstva komunikacije;
- 7) ne smeju da sadrže naziv nekog nadležnog organa na način koji bi navodio ili sugerisao odobravanje instrumenta ili usluge društva od strane tog organa.

Banka je dužna da osigura da su sve informacije koje pruža klijentima, uključujući one koje se odnose na finansijske instrumente i usluge, jasno formulisane i razumljive prosečnom klijentu. Posebna pažnja se posvećuje načinu na koji su informacije predstavljene, kako bi se osiguralo da klijenti potpuno razumeju rizike i koristi povezane sa proizvodima ili uslugama koje Banka nudi.

Banka objavljuje informacije na svojoj internet stranici, a na zahtev klijenta, iste može dostaviti i u drugom obliku, kao što su štampani materijali ili elektronski dokumenti. Klijenti imaju pravo da zatraže informacije na način koji im najviše odgovara, a Banka je dužna da te zahteve poštuje u skladu sa svojom politikom zaštite klijenata.

Član 13.

Banka je obavezna da sve nove i postojeće klijente obavesti o njihovoj kategorizaciji, kao i o njihovom pravu da zatraže promenu kategorizacije. Ovo obaveštavanje se vrši putem trajnog nosača podataka, a klijentima se jasno predočava nivo zaštite koji im je na raspolaganju u zavisnosti od kategorije u kojoj se nalaze.

Banka može, na sopstvenu inicijativu ili na zahtev klijenta, postupati sa tim klijentom na jedan od sledećih načina:

1. Kao sa profesionalnim ili malim investitorom, ukoliko bi se taj klijent inače klasifikovao kao određeni profesionalni investitor.
2. Kao sa malim investitorom, ukoliko se klijent smatra profesionalnim investitorom, ali zatraži viši nivo zaštite.
- 3.

Član 14.

Obaveza Banke je da malom investitoru uruči obrazac Osnovne informacije o sistemu za zaštitu malog investitora koji predstavlja Prilog 4. PRAVILNIK o zaštiti malih investitora Agencije za osiguranje depozita, i to:

- postojećim klijentima u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika,
- novim klijentima prilikom zaključenja ugovora;

Mali investitor potpisuje izjavu koja je sastavni deo obrasca iz stava 1. ovog člana. Obrazac iz stava 1. ovog člana potpisuje se u dva primerka, od kojih se jedan predaje malom investitoru, a drugi zadržava Banka.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15.

Pravilnik se objavljuje na internet stranici Banke narednog radnog dana od dana prijema rešenja Komisije za hartije od vrednosti o davanju saglasnosti na ova Pravila.

Pravila poslovanja stupaju na snagu 7 dana od dana objave na internet stranici Banke.

ČLAN
IZVRŠNOG ODBORA

Tatjana Kuljak

PRESEDNICA
IZVRŠNOG ODBORA

Dr Una Sikimić